॥३६॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे एकत्रिंशोऽध्यायः॥३१॥ ॥छ॥ पितामहेत्यादेरध्यायस्य पक्षिमात्रस्यापि स्वशरीरदानेन रक्षणं कार्यं किमुत पूर्वोक्तानां पूज्यानामर्थादिनेति तात्पर्यं ॥१॥२॥३॥ प्रपात्यमानः आकाशादिति शेषः वृषदर्भं औशीनरं शिबिं ॥४॥५॥६॥ नवनीलं च यदुत्पलं तस्य आपीड इवालंकारभूतश्चारुवर्णो यस्य ॥७॥८॥९॥ अतिक्रांतं गतप्रायजीवितं ॥१०॥ अस्य मदन्नस्याग्रतोंत

तस्मात्त्वमपि कौंतेय पितृदेवद्विजातिथीन्॥ सम्यक्पूजयसे नित्यं गतिमिष्टामवाप्स्यसि॥३६॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके प० दानधर्मे कृष्णनारदसंवादे एकत्रिंशोऽध्यायः॥३१॥ ॥छ॥ ॥छ॥ युधिष्ठिर उवाच पितामह महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद॥ त्वत्तोहं श्रोतुमिच्छामि धर्मं भरतसत्तम॥१॥ शरणागतं ये रक्षंति भूतग्रामं चतुर्विधं॥ किं तस्य भरतश्रेष्ठ फलं भवति तत्त्वतः॥२॥ भीष्म उवाच इदं शृणु महाप्राज्ञ धर्मपुत्र महायशः॥ इतिहासं पुरावृत्तं शरणार्थं महाफलं॥३॥ प्रपात्यमानः श्येनेन कपोतः प्रियदर्शनः॥ वृषदर्भं महाभागं नरेंद्रं शरणं गतः॥४॥ स तं दृष्ट्वा विशुद्धात्मा त्रासादंकमुपागतं॥ आश्वास्याश्वसिहीत्याह न ते स्ति भयमंडज॥५॥ भयं ते सुमहत्कस्मात्कुत्र किं वा कृतं त्वया॥ येन त्वमिह संप्राप्तो विसंज्ञो भ्रांतचेतनः॥ नवनीलोत्पलापीडचारुवर्णं सुदर्शन॥ दाडिमाशोकपुष्पाक्षमात्रसस्वाभयं तव॥७॥ मत्सकाशमनुप्राप्तं नत्वा कश्चित्समुत्सहेत्॥ मनसा ग्रहणं कर्तुं रक्षाध्यक्षपुरस्कृतं॥८॥ काशिराज्यं तदद्यैव त्वदर्थं जीवितं तथा॥ त्यजेयं भव विस्रब्धः कपोत न भयं तव॥९॥ श्येन उवाच ममैतद्विहितं भक्ष्यं नराजंस्त्रातुमर्हसि॥ अतिक्रांतं च प्राप्तं च प्रयत्नाच्चोपपादितं॥१०॥ मांसं च रुधिरं चास्य मज्जा मेदश्च मे हितं॥ परितोषकरो ह्येष मम मास्याग्रतो भव॥११॥ तृष्णा मे बाधते त्युग्रा क्षुधा निर्दहतीव मां॥ मुंचैनं नहि शक्ष्यामि राजन्मंदयितुं क्षुधां॥१२॥ मया ह्यनुसृतो ह्येष मत्पक्षनखविक्षतः॥ किंचिदुच्छ्वासनिःश्वासं न राजन्गोप्तुमर्हसि॥१३॥ यदि स्वविषये राजन्प्रभुस्त्वं रक्षणे नृणां॥ खेचरस्य तृषार्तस्य न त्वं प्रभुरथोत्तम॥१४॥ यदि वैरिषु भृत्येषु स्वजनव्यवहारयोः॥ विषयेष्विंद्रियाणां च आकाशे मा पराक्रम॥१५॥ प्रभुस्त्वं हि पराक्रम्य सम्यक्पक्षहरेषु ते॥ यदि त्वमिह धर्मार्थी मामपि द्रष्टुमर्हसि॥१६॥ भीष्म उवाच श्रुत्वा श्येनस्य तद्वाक्यं राजर्षिर्विस्मयं गतः॥ संभाव्य चैनं तद्वाक्यं तदर्थी प्रत्यभाषत॥१७॥

तरायभूतो मा भव ॥११॥ तृष्णा एतद्रुधिरपिपासा ॥१२॥१३॥१४॥ यदि वैर्यादिषु पराक्रमसे तद्युक्तं नत्वाकाशे आकाशचारिषु ॥१५॥ पक्षहरेषु आज्ञाभंगिषु शत्रुषु मां अशत्रुमपि जीवनहरणेन बाधमानस्य तव धर्मार्थिनोप्यधर्मो भविष्यतीति भावः॥१६॥ एनं श्येनं तद्वाक्यं च संभाव्य स्तुत्वा तदर्थी कपोतार्थी ॥१७॥

Digitized by Google